ԱՐԵՎԵԼՔ
Daily Armenian Newspaper
Journal quotidien arménien
Գալաթիա, ՊՈՒՅԱԽՃԻ, Դարսաղեհյան թաղ
Galata, CONSTANTINOPLE.
Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal „ARÉVELK“
Տարեկան գին Ք. Պոլսոյ եւ արտերկրից պահ Ք. ոսկեթղթ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔ
20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՎԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ, ԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԳՈՒԿԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔ
20 ՓԱՐԱ
Տարեկան 1400 Ղրուշ
Վեցամսեայ 700 »
Երեքամսեայ 350 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրանք
» » վեցամսեայ 20 »
Գրասենեակը Գալաթիոյ Կոմպոլի թաղին մէջ
Տարբեր համարի գինը 100 դրամ
Ձեռագրեր չեն վերադարձուիր
Ամսագրեր կը ստանանք փոխանակ
Հրատարակչատուն Արեւելքի
Տարեկան գին Ք. Պոլսոյ եւ արտերկրից պահ Ք. ոսկեթղթ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔ
20 ՓԱՐԱ

Ք. Պոլիս, Ուրբաթ, Յունվարի 12 (Հին տոմարով 31 Դեկտեմբեր) 1899 Թիւ 3978

ՆՈՐ ՏԱՐԻ ԱՌԹԻՒ

Ներկայ տարուան Յունվարի 1-ին, Ռուսիոյ Նոր Տարուան առաջին օրը, Ռուսիոյ Կայսրը Ռուսիոյ ժողովրդեան ուղղեց հետեւեալ Կոչը.

«Ես, Ամենակալ Կայսր եւ Ինքնակալ Տէր Ամենայն Ռուսիոյ, Մոսկուայի, Կիեւի, Վլատիմիրի, Նովկորոդի, Կազանի Թագաւոր, Աստրախանի Թագաւոր, Լեհաստանի Թագաւոր, Սիբիրի Թագաւոր, Տաւրիդայի Թագաւոր, Կարթլինիայի եւ Կովկասի Թագաւոր, Պսկովի Մեծ Դուքս, Սմոլենսկի, Լիտուանիայի, Վոլինիայի, Պոդոլիայի եւ Ֆինլանդիայի Մեծ Դուքս, Էսթլանդիայի, Լիվոնիայի, Կուրլանդիայի, Սեմիգալիայի, Սամոգիտիայի, Պելոստոկի, Կարելիայի, Տվերի, Յուգորիայի, Պերմի, Վիատկայի, Պուլկարիայի եւ այլ Տէր եւ Մեծ Դուքս Նովկորոդի Ներքեւի Երկրի, Չեռնիգովի, Ռեազանի, Պոլոցկի, Ռոստովի, Յարոսլավլի, Պելոզերսկի, Ուդորիայի, Օբդորիայի, Կոնդիայի, Վիտեպսկի, Մստիսլավլի եւ ամբողջ Հիւսիսային եւ Արեւելեան Կողմերու Տէր եւ Ժառանգական Տիրակալ եւ Վրաց Թագաւորութեան Ժառանգ, Իմ Հաւատարիմ Ռուս Ժողովուրդ, Ձեզ կը դիմեմ Ես, Ձեր Կայսրը, Ձեր Ընտրեալ Տէրը, Ձեր Հոգեւոր Հովիւին հետ միասին, որ Ձեզ կը կոչէ Աստուծոյ Սուրբ Եկեղեցւոյ Զաւակներ, եւ Ձեզ կը դիմեմ Ես, Ձեր Հայրը, որ Ձեզ կը կոչէ Իմ Զաւակներ, Ձեզ կը դիմեմ Ես, Ձեր Կայսրը, որ Ձեզ կը կոչէ Իմ Հաւատարիմ Ռուս Ժողովուրդ

ՀԱՅԿԱԶՆԱԿ ՎԱՖԱՆ

Հրատարակվում է ամեն կիրակի առավոտ

Գին տարեկան 4 ռուբլի, կես տարեկան 2 ռուբլի, երեք ամսով 1 ռուբլի

Առանձին համարը 10 կոպեկ

Ընդունվում են բաժանորդագրություններ Վանում՝ տպարանում, Էջմիածնում՝ Գ. Ղազարյանի մոտ, Թիֆլիսում՝ Ա. Ղազարյանի մոտ

Ձեռագրերը չեն վերադարձվում

Հասցե՝ Վան, Հայկազնյան վարժարան

ՀԱՅԿԱԶՆԱԿ ՎԱՖԱՆ

Հրատարակվում է ամեն կիրակի առավոտ

Գին տարեկան 4 ռուբլի, կես տարեկան 2 ռուբլի, երեք ամսով 1 ռուբլի

Առանձին համարը 10 կոպեկ

Ընդունվում են բաժանորդագրություններ Վանում՝ տպարանում, Էջմիածնում՝ Գ. Ղազարյանի մոտ, Թիֆլիսում՝ Ա. Ղազարյանի մոտ

Ձեռագրերը չեն վերադարձվում

Հասցե՝ Վան, Հայկազնյան վարժարան

##

ԸՆԿԱՉՈՒԹԻՒՆ ՕՍՄԱՆՑԻՑ

1899 Յունուար

Խմբագիրք Ս. Փախչի պապեան

Հրատարակութիւն

ԳԻՒՂ 2 ԶԱՆԳ.

Խնդրատուներ ընդունի Հրատարակիչ Ս. Պապեան, Գեղեարդ, Ռուսիա։

Ընդհանուր գործակատարութիւն Ս. Պետերբուրգի Ռուսական Ընկերութեան Ապահովագրութեան

Ընդունի ապահովագրութիւններ ամէն տեսակ շարժական եւ անշարժ կալուածներու վրայ, ինչպէս նաեւ ապահովագրութիւններ ընդդէմ հրդեհի, ջրհեղեղի, փոթորիկի, կայծակի, գողութեան եւ այլ պատահարներու։

Ընդունի ապահովագրութիւններ ընդդէմ ճանապարհորդական պատահարներու, ինչպէս նաեւ ապահովագրութիւններ ընդդէմ հիւանդութեան, ծերութեան եւ մահուան։

Ընդունի ապահովագրութիւններ ընդդէմ ապակիներու կոտրտումի։

Ընդունի ապահովագրութիւններ ընդդէմ անասնոց մահուան։

Ընդունի ապահովագրութիւններ ընդդէմ ձիերու գողութեան։

Ընդունի ապահովագրութիւններ ընդդէմ ձիերու կոտրտումի։

Ընդունի ապահովագրութիւններ ընդդէմ ձիերու

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՑՔ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՓԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միմնորդութեամբ ատորագրելոցս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անվիճապէս մեր ապահովագրելոց կրած ջնասներըն։

Հ. ՕՒՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Գալաթիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Գանք Օթոմանի վարի քովը Վիքթորիա խան, դեհլիզարդի թիւ 1

ՊԱՏՂԱԿ ՀԱՒՈՒՄԻ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տղայոց ուեսարիր, ամսաթերթ պատկերազարդ, տարեկան բաժանորդագին 6 դահեկան։ Կը պարունակէ զանազան տեսակ պատկերներ նաեւ բարոյական և հրահանգիչ մանր յօդուածներ։ Շատ օգտակար ամէն պզտիկի։

Հաւաքումն վկայութեանց, երես 488, գին 4 դահեկան։

Ներածութիւն (մասն Ա.) երես 318, գին 10 դահեկան։

Ներածութիւն (մասն Բ.) երես 200, գին 7 դահեկան։

Բառարան Ս. Գրոց, երես 635, գին 20 դահեկան։

Պատմական ապացոյցք Քրիստոսի ծարութեան, երես 72, գին 20 փարա։

Քննութիւն վէրսոյի, երես 137, գին 1 դահեկան։

Քրիստոնեութիւն եւ հրաբ զարդիս, երես 75, գին 20 փարա։

Ցանուն Նորա, երես 206, գին 4 դահեկան։

Պատմութիւն բարեկարգութեան, երես 862, գին 28 դահեկան։

Կը ծախուի Պոյալ-Հաուսի գրատան մէջ ի Ֆինճանճըլար եօգուշու։ 173

ԼԱ ՆԻ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
Ամենահին Միջազգային Ընկ.ց
Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրենութիւն յԼուոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բելթիէ փողոց (Պուլվար տէ դ'Իթալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան հինգերորդ այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամապար փոխադրուած են Նոդռ-Տամ տէ Վիքթուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻՌ ՈՒ ՔԱՌԱՍՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ պահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի չահերն են 14,400,000 ֆր.։ 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

Լ ՆԻ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը ղեկավարի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր չահերը։ Եթէ մանկակից էք, և կամ ապահովին չէք, խիստ չահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուղեցէք իբրեւ հասուցքաթեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ կարիբերին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու հետ առընչուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի պէտ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Չեկի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ա. ՈՒ. ՀՈՒՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Գատուխրակ
Ա. ՉՈՒՀԱՋԵԱՆ
Վայվոտա փողոց Վիքթորիա խան Ղալաթիա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ր Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ծանր էլեկտրական լոյսէ յորդ, ճիշդ Զապտիեհնց գին)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատատիկ ցուտծ ակառաներն ևի ածուին կը լեցնեն. ցաւ չդիմելու և բախտաւ վիրաբուժութ պայմանաւ։

Նորահնար ազանակաւ, նուրբ, ճարտարուր, և գիւտագործն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յոր և նուան բնականի, էնչի չնաչորինի քոր պոչէն, ծամպոնէն, և ապրպ պրպտանութեան երաչիտաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելագէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ ազգանիներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատտեհանութեան։

Ը. Գ. Ժամերը կերթակի օրերն ալ, (Փոչ- կէս օր) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Փոչ- կէս ետեր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գատքիւղքը կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Իս 1 Խրիսթիան փողոց։

QUINA LAROCHE

Նիհար, ծաժգոյն և ախորժակ չունեցող տղոց ու կիներու և հիւանդութենէ նոր ապաքինածներու համար, ըստ բժշկութեան, ամէնէն ազդու դեղը պղպատն ու քինինն է։ Պղպատը արիւնը կը թարմացնէ և կ'ուժովցնէ. իսկ քինինը՝ ստամոքսին պաշտօնը կը գիւրացնէ։ Քինա Լարոշ, այդ երկու ազդու դեղերէն բաղկացած բլուլով իր նմաններուն մէջ ամէնէն առաջինն բլուլը կը համարուի այն 16,600 ֆրանքի պարգեւը զոր ստացած է ֆրանսական կառավարութենէն։ Քինա Լարոշ կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ կը գտնուի։

ՕՄՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրաւեղով
Որ կը կոչ 2/14 Օգոստ. 1892 թուէ ի
Ֆ ակֆեր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ Հրդեհի, արհածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ ԵԶՆԻ խան, Քարաքեօյ Գալաթիա 194

Գործակալ, Գալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմբլես
Ցակորեան խան, Վօյվոտա փողոց Թիւ 67

Գործակալ, Պոյսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մանուածէզը
Եզնի ճաճի հավուսը փողոց,
Օսմ. Նամակատան դիմը

Դեր-գործակալ Պոյսոյ կողմը Պ. Ի. Զաօյս
Մարբուճճիլար, Զարշըլը խան, Թիւ 21

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեռներպուրկ
Ընկերութեան ապահանքը, Մեծ Մորքաիա 37
Ապահովագրութեանց գիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՈՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	82,500,000 »
1895 ի հասոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ե. ՀԻՒՐՄԻԶ

Ղ—ՈՒՒԻ—Բ—ԱՓԷ Վ—Ց
(ՀԻՒԹԵՂԷ Մ—ԱՓՓԱՓ)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՒՈՐ ՐՇԲՐՇԵՆ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻԻՆԻՒ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 14,500,000
Պահեստի դրամ	» 26,504,000
Տարեկան հասոյթ	» 58,937,000

Ընկերութիւնքս ՓՈՒԹԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէն մթերանոցներ բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագին.

Ներով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԻԼԻՒՆ ԱՕՏՈՒԱՆԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաւու, Անանիտիս խան. 20 21 22

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ
ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԱՑԵԱԼ 1862Ի Ն
ԴԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՄԱՔԼՈՏԸ ՋԻՆՋԻԼ
Հէուէյ Խան, Թիւ 2—3, Վօյվոտա փողոց, Գալաթիա

Աւագնակարգ Ընկերութիւն մ'է ան, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ հռչակաւոր։
ԳՆԵՑ ԹԷՈՒՈՐ ՄԱՔՆԱՒՈՐ

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DF COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱԻԱԾԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Չ. 30 11 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դ. 31 12 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորա-Սաիտ, Յաֆա, Պէյրութ եւ Փիրա)։
Ե. 1/13 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շ. 1/13 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օռնու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրեի։
Ուր. 2 14 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ Տ. 2

ՄՈՍ
ՇՈՓԵՆԱԻԱԾԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ավչըօղլ, Գօրդոյէ, Մէյնէքճայի և Սէ- Մօվ Գէյ- Քանոց ըսկէլասը

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամպէ	3000	Փիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Քէրպըը	3000	Օսպյորիս	2250
Քեանոքրուս	3000	Ռէյս	2250
Քարոս	3000	Մ֊ֆինըս	2000
Սամանդի	3000	Կաորդնի	1500
Քարքօնթիս	2500	Կիւէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻՔՕԼ և ԸՆԿ. Ուիքթոլ խան
ՃԵՄՄ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սգրիգ Լիվըրուլ

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՇՈՓԵՆԱԻԱԾԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն ԲԱՓԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մ—ՒՒԼՅԷՅ Լ ՊՈՆՈՒՐ ՀՒԼ—
ԼԱՆՆԱՈՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԲՈՆՈՂ

Բաթի-Լիման-Մարսիլիոյ երկաթուղեա ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և օրօք ուղեւորութիւնն Նաւագղեի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐՀՈՒԻԼ
Թօփհանէ, քարափին վրա

ՓՐԻՆՍԱՐ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱԻԱԾԻՆ

Ուղ֊ ափոք նիստ անօր նբեանին Լիվերբուլ և Ջընսթաուն գիշ֊

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գոթնիտ	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Մէրսիա	7391	Մարաթոն	2405
Ուրանիա	7268	Ալպս	2389
Քալտոնիա	5587	Մարակոսա	2166
Մէքֆալոնիա	5547	Քարիֆա	2246
Նալիա	4809	Բալմիրա	2144
Միճիտ	4557	Քրինճատա	1899
Պէրթը	2143	Մորօզօ	1855
Պէտաք	1876	Քամբանիա	12956
Շէրպուրկ	1344	Լուքանիա	12980
Քազաբլանկա	4845		

Ամէրքէ չոգենաւը, նաւապետ Հիուիթսըն, Լիվերբուլէն ընդհանուր վաճառքով հոս պիտի հասնի ամսոյս 17ին (Նի Տ.)։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas G. Joly
Մէյմանէքլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Գալաթա
Թիւ, Բարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

«ԱՐԵՒԵԼՔ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (17)

ԷՋ ՄԸ

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆԻ ՊԱՏՄՈՒԻՔԵՆԷՆ

Լ. ԱՐԱՒԱՂԱՆ

ՑՈՂՀԱՆՆԷՍ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Ա.յս մտքով, Բանկալթիի և Թադսիմի մէջտեղերը յարմար գետին մը գտաւ գտաւ, որ հայ կնոջ մը կը պատկանէր և զոր վարձեց ամսական տասը ոսկիով։

Ա.յդ հողը վարձելու համար Ցովհաննէս իր հաչիւները ունէր. Բանկալթի տակաւ չէնկալ սկսած էր այն տուները, Գալաթացեան Մկրտիչ ամիրայի կալուածներուն և Ս. Ծակրը Անկելանոցի չինութեան պատճառաւ, և Գոլոյ ամէնէն բանուկ ճամբաներէն մէկը կը դառնար։ Շատ մը հարուստ մարդիկ հաստատուած էին հոն, որոնք թատրոն այցելել պիտի ուզէին անշուշտ, և չնորհքով հասոյթ մը պիտի ապահովէին ներկայացմանց։

Հողը գնելէն անմիջապէս ետքը, Ցովհաննէս սկսաւ զբաղիլ չինութեան խնդրով։ Իրաւ է որ Թիֆլիսէն վերադարձած տաեն 1000 ոսկիի մօտ գումար մը ունէր, սակայն չէր կրնար գոյն ամբողջովին չինութեանց յատկացնել. Թատրոնին միւս պէտքերը կային, որոնց համար ալ բաւական դրամ պէտք պիտի ըլլար։

Ա.յս պատճառաւ գնաց գտաւ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին քարտղիզ ծակոտ վարդապետը՝ որուն գեռ չէր այցելած Պոլիս վերադառնալէն ի վեր, և անոր պարզեց իր միճակը, նիւթական պէտքերու մասին մտահոգութեան մէջ ըլլալը յայտնելով։

Ծակոտ վարդապետ յանձնարարականի մը տալով գոյն ղրկեց Ձեզայիրլեան Մկրտիչ ամիրային, իր կողմէ խնդրելով որ ձեռնտու ըլլայ թատերական չինութեանց։

Մկրտիչ ամիրա սիրով ընդունեց վարդապետին խնդիրքը և չնորհաւորելով հանդերձ Ցովհաննէսի գեղարուեստասիրութիւնը, խոստացաւ չինութեանց համար պէտք ըլլալիք ատաչը հայթայթել։

Ձեզայիրլեան ամիրային պէս, Մինաս ամիրա ալ ձեռնտու գտնուեցաւ Ցովհաննէսի որ գացած էր նպատ խնդրելու։

Ա.յս նիւթական օգնութիւններուն չնորհիւ, Ցովհաննէս յաջողեցաւ մինչև մայիս 15 վերոյիշեալ տեղը՝ 3000 քառակուսի մեթր տարածութեան վրայ շատ գեղեցիկ ամառնային թատրոն մը կանգնել։

Ցովհաննէս գրեթէ իր բոլոր հարստութիւնը այդ թատրոնին ծախսեց, գլուխորեայ թատերական կազմակ, հանդերձանք, լարախաղացութեան գործիքներ և ներկայացմանց միջոցին պէտք ըլլալիք ուրիշ այլ և այլ իրեղէններ գնելով։

Ա.յդ միջոցին, Ազգ. Մինասեան ալ իր փոքրիկ խումբով եկաւ իրեն միանալու։

Սրամեան ընկերութեան թիֆլիս երթալէն ետքը, Ազգ. Մինասեան, փիլ միհաններու ծանոթակութեամբ կրցած էր չարունակել վարձակալի կրկեսին ներկայացութիւնները, անընդհատ ամբողջ մեկուկէս տարի, իրեն ընկեր առնելով Համբարձում Իսաբէեանը, կարապետ Տէօքմէճեանը, Մարանկօզ Գրիգորը, Սերովբէ Գերակրեանը և ուրիշներ։

Ա.յսպէսով ընկերութեան այս նոր կազմակերպութեամբ, Մկրտչել Բասպուճեան չահակից եղաւ Գասպարեանի, մինչդեռ խումբին միւս անդամները որոշեալ չաթաթական մը կ'ընդունէին իրենց կարողութեան համեմատութեամբ, բացի Ազգ. Մինասեանէն որ ամսական 1200 ղրշ. կը ստանար և որուն ի նպատ տարին անգամ մը ներկայացում կը տրուէր։

Երբոպական գործիչներ երաժշտութիւնն ալ կիրարկուել սկսած էր խումբին մէջ և ժամանակին ամէնէն կարող նուագածուները՝ Պետրոս (սըրընգաչար), Հաճի Սարգիս (փողահար) Անտօն (փոքր պասօ). Յուզուն վիչէն (մեծ պասօ), եկած յարած էին խումբին, միչտ կարապետ փափազեանի առաչնորդութեամբ։ Ա.յս խումբէն զատ իտալական խումբ մըն ալ յաճախ կը նուագէր թատրոնին մէջ։

Իսկ ազդարարութեանց ձեւը նոյնը մնաց միչտ. այսինքն, իւրաքանչիւր ազդ. Սրօհան Ընկերութեան Գասպարեան վերտառութիւնը կը կրէր, ետքերնին վրայ ունենալով այլ և այլ խաղերու և ներկայացմանց տեսարանները զոր այն առեն ծանօթ նկարիչ Քարութիւն Հէքիմեան կը նկարէր կատարեալ վարպետութեամբ (*)։

(*) Այդ պատկերները նկարուած էին նաև մուտքի տոմսերուն վրայ։

Հէքիմեան այն ատենն ճարտար էր իր այդ նկարներուն մէջ, որ ժողովուրդը վերջին ծայր կը հետաքրքրուէր զանոնք տեսնելով։ Ազդերուն առջևէն, կը պատմեն թէ, մարդ պակաս չէր ըլլար միչտ. ամէնքն ալ կ'ուզէին տեսնել, ու բնականաբար ներկայացումներուն կը փութային։

Հէքիմեան, միեւնոյն տեսարանները ներկայացնող իւղաներկ պատկերներ գծած էր նաև մէկուկէս մեթր երկայնութեամբ պատառաներու վրայ՝ զորս ներկայացմանց օրը, թատրոնին առջեւ կախել կու տար Գասպարեան և որոնք հետաքրքիրներու առաւոտ խումբ մը կը քաչէին իրենց։

ԺԴ

Թատրոնին աւարտումէն անմիջապէս ետքը, այսինքն 1851 մայիսի կէսուն, Գասպարեան ներկայացման սկսաւ օր օրի խտացող բազմութեան մը ներկայութեամբ։

Շէնտակ ճամբուն վրայ գտնուիլը Ցովհաննէսի գուչակածին պէս չատ բարեբաղդ պարագայ մը եղաւ խումբին համար, որովհետև չատ մը բարձրաստիճան հիւրեր և նչանաւոր անձնաւորութիւններ միչտ պատս չեղան ներկայացումներէն։

Հայազգի ազդեցիկ մարդիկ, մասնաւորաբար ամիրաներ ալ, որոնք Ցովհաննէսի նոր գործի սկսած տաեն վաիտէ Զէյնէի կրկէսը չատ ցանցառօրէն և կամ բնաւ չէին երթար, բանուկ վայր մը չըլլալուն համար, սկսան գրեթէ ամէն ներկայացմանց ներկայ գտնուիլ։

Առաջին անգամ Գասպարեանը պատուեց Ձեզաիրլեան Մկրտիչ ամիրան, յետոյ Տատեաններէն ու Միաքե և Գալփաքեան Մկրտիչ ամիրաները. այս վերջինը մանաւանդ ամէնէն աւելի կը յաճախէր իր բնակարանին մօտաւորութեան պատճառաւ։

(Շարունակելի)